

losse verkoop f2,50

GROESBEEKS MILIEU-JOURNAAL

1982-26

- IN DIT NUMMER:
- DE DROOM VAN PIET
 - STENEN IN GROESBEEK
 - WAT ER TE VANGEN IS
IN SLOOT EN PLAS

GROESBEEKS MILIEUJOURNAAL

Verschijnt:
tweemaandelijks
Kosten minimaal f15,-
per jaar. Opgave bij
het sekretariaat.

REDACTIE

Toine de Jong
Hennie Brinkhof
Maaïke van Boven
Wilco de Schouwer
Jeske de Bekker
Wilke van de Kamp
Hans Teunissen
Rudy van Duijnhoven

REDAKTIE-ADRES

Toine de Jong
Stekkenberg 26
Groesbeek
tel. 08891-3780.

SEKRETARIAAT

Werkgroep Milieubeheer
Groesbeek, Lievensweg 80.
Groesbeek.
tel. 08891-3175.

VRAAGBAAK

Voor informatie, milieu-
klachten e.d.
Elke even week, woensdag:
van 19.30 tot 21.00 uur
Zevenheuvelenweg 14
Groesbeek.

MEDEWERKERS

Ellie Loeffen
Hans de Jong
Jo de Valk
Bri Wiener
Ingrid Claessen
Harriëtte van Eldik

◆◆INHOUD◆◆

OMSLAG DOOR JOEP DE BEKKER

VOORWOORD VAN DE REDACTIE.....	blz. 1
DE DROOM VAN PIET ('n SPROOKJE).....	blz. 2
door Hennie Brinkhof	
MILIEUVRIENDELIJKE ADVERTENTIES.....	blz. 5
DE KRITISCHE KONSUMENT.....	blz. 6
WAT ER TE VANGEN IS IN SLOOT EN PLAS....	blz. 8
door Rudy van Duijnhoven	
MILIEU RONDOM.....	blz. 10
KOLLAGE-PAGINA.....	blz. 14
STENEN IN GROESBEEK.....	blz. 15
door Hans de Jong	
WMG-AKTIEVITEITEN.....	blz. 18
WEET U.....	blz. 20
MILIEU-JOURNAAL DOOR DE JAREN HEEN.....	blz. 23
B.M.D. TER DISCUSSIE.....	blz. 25
door Rudy van Duijnhoven	
DE JACHT OP KRAAIACHTIGEN.....	blz. 28
W.M.G.-PUZZLE.....	blz. 30

REKENINGNUMMER WERKGROEP MILIEUBEHEER
GROESBEEK : (RABO-BANK)
11.74.19.257 p/a v.d. Veldeweg 44
Groesbeek

EEN W.M.G. UITGAVE

VERSCIJNINGSDATUM april 1982

KRINGLOOPPIER

VOORWOORD

Zoals iedereen gemerkt zal hebben, is het voorjaar weer in volle gang. Het voorjaar brengt ons een heleboel nieuw leven: de bomen en struiken krijgen weer blad en bloem, de bloemen gaan bloeien en er worden veel jonge dieren geboren.

In het milieujournaal is dat dit keer niet te merken aan extra aandacht voor al dat jongs en nieuws, maar wel op een andere manier: dit nummer is vooral bedoeld voor de jeugd.

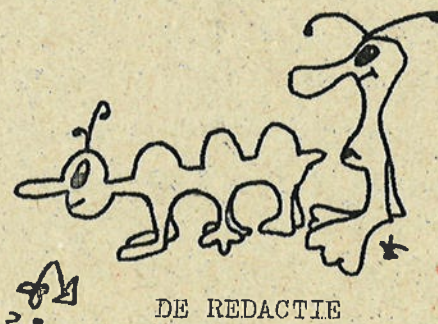
Aan veel artikelen is dat ook duidelijk te merken: in dit nummer staan: een sprookje, verschillende dingen die je zelf buiten kunt doen, de puzzel is wat minder moeilijk dan de vorige keren en natuurlijk ontbreekt ook 'een weetje, weet je' niet.

Dat zegt natuurlijk nog niet, dat er voor oudere mensen niets leuks in dit milieujournaal zou staan. Er staan ook wat "zwaardere" artikelen in; bovendien geloven wij vast, dat iedereen veel plezier zal hebben aan bovengenoemde artikelen.

Wij hebben dit onder andere gedaan, omdat in het voorjaar, in mei, de kindercursus gedraaid wordt. Een klein stukje over die cursus vindt U op pagina 18. In één van de volgende nummers komt het verslag van de cursus van dit jaar.

Nu kunnen we U in ieder geval al vertellen, dat zich ruim 150 kinderen hebben opgegeven om mee te doen en dat er zo'n 25 begeleiders meegaan, gedurende vier cursusochtenden en een afsluitende ochtend. We gaan dan naar het bos, naar de Bruuk, voor het onderdeel sloot en plas, er is een ochtend een fietstocht; de vierde ochtend gebeurt er van alles. Maar we zullen nu niet alles al vertellen.

In elk geval hopen we dat de kinderen er weer veel plezier aan beleven

DE REDACTIE

De droom van Piet ('n sprookje)

Piet, de vlaamse gaai, werd wakker van het lawaai van Eugène, de zanglijster. "Mien, mien, mien, wat ben je mooi, wat ben je mooi, ga je mee, ga je mee?" zong Eugène uit volle borst. Hij zat bovenin een spar en wachtte tot de zon boven de horizon verscheen. Piet stak een beetje nors zijn kop weer tussen zijn veren en probeerde opnieuw in slaap te komen.

Even later wordt hij weer wakker. Nu door Kees, de koolmees, die zingt als een piepende ijzerzaag: "Piepiep-pu-pu-pieeee-pupu-pie." 'Nou ja, dan maar opstaan', denkt Piet en hij springt met een luide krijs op een andere tak. Hij zet zijn kuif even op, rekt zijn vleugels

uit en poetst zijn bruin-rode veren. De blauwe veertjes op zijn vleugels schitteren in de zon die hoog aan de hemel staat. Dan hoort hij een paar honderd meter verderop, in het oude dennebos, plotseling luid geschreeuw. Hé, dat zijn Klaas, Truus, Jennie en Bart; gevaar???

Snel vliegt Piet in de richting van het geluid.

Bart, die hem al heeft zien aankomen, roept: "Piet, hierheen, snel!" "Wat is er aan de hand?" vraagt Piet als hij bij Bart is aangekomen.

"Daar", zegt Bart opgewonden "zit een ransuil."

"Waar dan?" roept Piet als hij niets ziet.

"Daar bij die boom" wijst Bart.

Piet kijkt en ontdekt de uil. Oeboe zit statig op een tak vlak naast de stam. De uil lijkt net een stukje stam, alleen zijn oranje ogen vallen op. Zij flonkeren in de zon.

"We hebben hem ontdekt toen hij zich bewoog!" schreeuwt Jennie, die er ook bij is komen zitten.

Oeboe weet wat er zal gebeuren: de vlaamse gaaien zullen hem net zo lang pesten en uitschelden tot hij ervandoor gaat. Eergisteren hadden ze hem ook al te pakken.

De vijf vlaamse gaaien overleggen hoe ze de ransuil zullen verdrijven: Klaas zal van boven komen, Truus van links, Jennie van rechts, Bart van onder en Piet van voren. Eigenlijk wil Piet dat niet, want het is gevaarlijk: als de uil naar voren wegvliegt en met zijn scherpe klauwen naar hem slaat, zou dat wel eens zijn einde kunnen betekenen. Maar ja, Piet wil ook geen lafaard zijn. Op een teken van Jennie gaan ze langzaam, al schreeuwend, in de richting van de uil. Oeboe doet zijn ogen dicht alsof hij niets ziet. 'Stelletje etters', denkt hij. Klaas zit vlakbij en Truus, Jennie en Bart ook al. Ze schreeuwen dat horen en zien je vergaat. Piet schuift heel langzaam over een tak, in de richting van de uil. Hij let goed op. De uil doet alsof hij doof is. Dan hoort Piet plotseling naast zich "Mien, mien, wat ben je mooi, wat ben je mooi."

Piet de Vlaamse Gaai

Hij draait zich even om in de richting van Eugène, de zanglijster. Op dat moment vliegt de uil op. "Piet, pas op!" hoort hij nog roepen; een klap - het wordt zwart. Piet tuimelt naar beneden. Als hij zijn ogen opendoet, ziet hij alles door een rode waas. Hij voelt een lichte druk op zijn hoofd. In de rode waas ziet hij twee donkere schimmen, die een vreemd geluid maken. Hij schrikt, wrijft in zijn ogen, de rode waas verdwijnt, hij ziet alles weer duidelijk, maar hij herinnert zich niets meer!

Voor hem staan twee bruin-rode vogels met een witte snavel en aan hun zijkant een blauw vlak aan de vleugels. Ze zien er net uit als hijzelf. Ze zeggen iets, maar hij kan ze niet verstaan. Hij snapt er niets van en krabt even aan zijn voorhoofd. Er blijft wat bloed aan zijn poot zitten. De twee vogels zeggen weer iets, maar hij verstaat ze weer niet. Dan hoort hij bovenin een boom een geluid, dat klinkt als: "Mie-mie, wa-o, wa-o, amee, amee."

Waar is hij in vredesnaam? Wat zijn dat voor vertakte zuilen, die uit de grond steken, met al dat groen eraan? Hij wordt bang en vliegt weg. De twee vogels volgen hem. Ze maken weer vreemde geluiden. Piet wordt nog banger en gaat sneller vliegen. De andere vogels staken even later hun achtervolging.

Piet vliegt verder en verder, tot hij op een open plek komt, waar grote, vierkante stenen staan. De bovenkant is oranje en loopt schuin af. In de steen zitten ook een paar plekken waar je doorheen kunt kijken. Ook zijn er stukken van hout. Buiten adem gaat hij voor zo'n plaat hout zitten. Nauwelijks zit hij of het hout schuift opzij en er staat iets heel groots op twee benen dat naar hem kijkt. "O", hoort hij "mam, kom eens kijken." Dan verschijnt er een nog groter dier, ook op twee poten. Die zegt: "Hé joh, dat is een vlaamse gaai." "Hij is gewond", zegt het kleine grote dier, "Kijk, zijn voorhoofd bloedt. Mag ik hem hebben?" Piet ziet twee handen op zich afkomen. Het volgende moment wordt hij opgetild. Piet is niet bang, want hij weet dat hij in goede handen is. Het grote dier zegt: "Je moet vanavond maar aan vader vragen of je hem mag houden. Breng hem maar naar het schuurtje." Piet wordt naar een kleinere blokkendoos gebracht en voorzichtig op tafel gezet.

"Hoe heet je?" vraagt het tweebenig dier.

Piet antwoordt: "Piet."

"Ik heet Willem", zegt het dier, "en ik ben een mens, een klein mens, een kind."

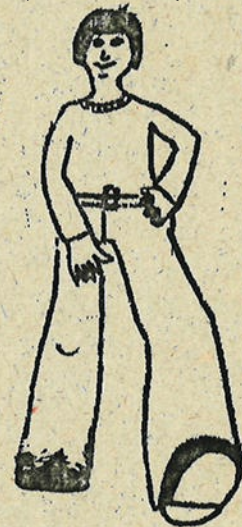
"Aangenaam", zegt Piet en hij geeft Willem een hand. "ener staat iets heel

"Eindelijk iemand die ik kan verstaan", zegt Piet. groots op twee benen"

"Hoe kom je aan die wond?" vraagt Willem. Piet haalt zijn schouders op.

"Weet ik niet".

"Ik zal wat eten en drinken voor je halen", zegt Willem. Hij gaat weg en komt

even later terug met een kopje water en een schaaltje brood. Piet eet en drinkt wat, maar hij heeft niet zoveel trek. Piet vraagt over blokkendozen, de vertakte zuilen en dieren, die mensen heten. Op een gegeven moment zegt Willem: "Ik hoop dat ik je mag houden, mijn vader houdt niet zo van dieren en...." Maar Piet hoort niets meer, hij is in slaap gevallen. Hij wordt wakker als de deur dichtslaat en het licht aangeknipt wordt. Een groot mens kijkt hem dreigend aan. Dat moet de vader van Willem zijn. Willem staat naast zijn vader en kijkt met grote ogen.

"Weet je wat dat is?" vraagt zijn vader, "dat is een vlaamse gaai. Die halen jongen en eieren van andere vogels uit. Ik wil niet dat je die vogel houdt. Hij schijt de hele schuur vol en ik heb geen zin om die stront op te ruimen. Morgen breng je dat beest weg, of ik doe het."

De vader draait zich om en doet de deur achter zich dicht. Willem begint te huilen.

"Stil maar", zegt Piet, "dat komt wel goed. Als ik vannacht goed slaap, ben ik morgen al een heel stuk beter." Hij zegt dit om Willem te troosten, want eigenlijk heeft hij helemaal geen zin om naar het bos met al die vreemde dieren en bomen terug te gaan.

Willem stopt met huilen. "Ja maar jij bent mijn vriend", zegt hij, "wij begrijpen elkaar."

Piet voelt tranen in zijn ogen komen, dan springt hij bij Willem op de schouder en zegt: "Morgen zet je me gewoon daarginds in een bosje neer en dan kom je me stiekum na schooltijd opzoeken."

"Ja", zegt Willem, "dat doen we."

Hij droogt zijn tranen, wenst Piet welterusten, doet het licht uit en gaat weg. Piet valt snel in slaap.

De volgende ochtend, als het net licht is, komt Willem terug.

"Zo", zegt hij, "daar ben ik weer."

"Goedemorgen", zegt Piet, "goed geslapen?"

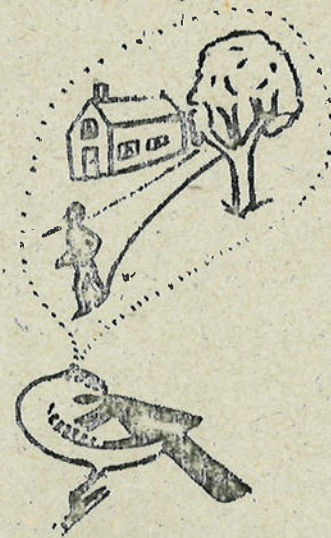
"Niet zo", antwoordt Willem, "ik moest steeds aan je denken. Hoe is het met je wond, Piet?"

"Goed, hij is al bijna beter. Ik wordt alleen soms een beetje duizelig."

Ze praten een hele tijd. Piet zit bij Willem op de schouder.

Dan komt Willems vader binnen, pakt Piet hardhandig vast en zet hem in een doos.

"Stommeing die je er bent", zegt zijn vader, "straks zit je nog vol stront. We brengen dat beest nu weg."

**"maar piet hoort niets meer,
hij is in slaap gevallen"**

Stil pakt Willem de doos. In een ooghoek zit een traan. Ze lopen een paar honderd meter van het huis naar een bosje.

"Laat hem hier maar los", zegt Willems vader. Willem pakt Piet, geeft hem een kusje en gooit hem in de lucht. Piet vliegt een stukje en gaat dan op een tak zitten. Willem kijkt naar Piet. Dan pakt vader Willem bij de hand en ze lopen terug. Als ze de bocht om gaan, zwaait Willem even.

Piet is nu alleen. Hij krijgt honger. Beneden zich ziet hij balletjes liggen met een soort hoedje erop. Hij springt van de tak op de grond en pikt in het ding. Hè, smaakt niet slecht. Hij peuzelt de eikel op. Daarna nog één.

Hij heeft niet gezien, dat een zwarte schaduw hem langzaam nadert. Da kat van Willems bureu sluipt langzaam dichterbij. Piet pakt weer een eikel. Er kraakt een takje. Piet gaat rechtop staan, maar hij wordt duizelig. 'Hè, mijn hoofd', denkt hij. Dan valt er een donkere schaduw over hem heen.

"Mien, mien, mien, wat ben je mooi, wat ben je mooi, ga je mee, ga je mee?" hoorde hij Eugène zingen. Piet deed zijn ogen open. De zon was net boven de horizon gekomen.

Piet zuchtte een keer diep.

Henny Brinkhof.

MILIEUVRIENDELIJKE ADVERTENTIES

KOM IN VERZET

Onder deze naam organiseert de Werkgroep Vredesinitiatieven Groesbeek een literaire avond met de schrijver/dichter Herman Verbeek. Hij wordt gehouden op donderdag 6 mei, in de Openbare Bibliotheek in het centrum. Aanvang van de avond is 20.00 uur precies en de toegang is gratis. Iedereen is welkom.

Voor f 10,- is bij de Werkgroep Vredesinitiatieven Groesbeek een fotoboek over de grote demonstratie van 21 november te koop of te bestellen. Heeft U interesse bel dan 4713 of kom langs (tussen 17.00 en 19.00 uur a.u.b.) op Jacob Marisweg 8.

De Werkgroep Vredesinitiatieven Groesbeek heeft zeer dringend nieuwe leden nodig. Het kan toch niet zo zijn dat in Groesbeek slechts 4 mensen in een vredesgroep werkzaam willen zijn. Bel 4713 om lid te worden of voor nadere informatie. In vredesnaam, doe iets.

Onder de naam Vorming voor Vrede is er van 7 - 13 mei een tentoonstelling te zien in de Openbare Bibliotheek in het centrum. De tentoonstelling behandelt de geschiedenis van de (kern-)bewapening en de acties daartegen vanaf 1945 tot nu. De tentoonstelling is te bezichtigen tijdens de openingstijden van de Openbare Bibliotheek.

tolueenshampoo

Veel mensen gebruiken kleurshampoos.

Als men echter de samenstelling goed bestudeert ontdekt men, dat deze shampoo o.a. paradiaminotolueen bevat.

Als we het standaardwerk voor giftige stoffen erop naslaan, zien we vermeld over paradiaminotolueen;

Paradiaminotolueen werkt in op de lever en de gal.

Het tast het centraal zenuwstelsel aan, en veroorzaakt bloedarmoede doordat het rode bloedlichaampjes vernietigt. Vanwege deze gevolgen wordt de stof wel eens vergeleken met aniline, een beruchte kleurstof.

Paradiaminotolueen komt ook voor in mascara, waardoor bij regelmatig gebruik blijvend oogletsel optreedt.

Bovendien veroorzaakt de stof (onverdund) blaren.

Minder schadelijke shampoos zijn te koop, in natuurvoedingswinkels en reformzaken.

Jammergenoeg bestaat er geen verplichte, etikettering voor cosmetica.

Hierdoor is het gebruik van schadelijke, stoffen niet te achterhalen.

wecken

Er zijn veel manieren om stoffen te conserveren.

In blik in de diepvries en wecken. Daar dit nogal veel energie kost, maken veel mensen gebruik van z.g.n. inmaakdruppels of inmaaktabletten. Waar o.a. natriumbenzoaat (E 211) in zit. De uitwerking daarvan op het lichaam is onduidelijk, maar een teveel daarvan is in ieder geval niet goed.

En dat teveel kan je dan binnen krijgen, door groenten die m.b.v. deze tabletten of druppels geweekt zijn te eten. En omdat we toch al vrij veel van deze stof binnenkrijgen, is het niet aan te raden om met die druppels of tabletten te werken. Bovendien werkt benzoaat wel afdoende tegen schimmels en gist, maar niet wat betreft bacteriën. Conserveren door wecken op de gebruikelijke manier, is dus veel effectiever.

GLAS OF KARTON ?

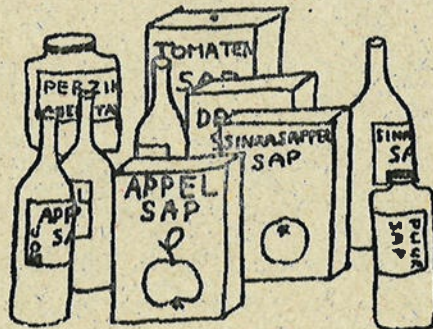
Er zijn vele materialen om voedingsmiddelen in te verpakken. Papier, karton, blik, glas om een paar veel voorkomende te noemen. Meestal zult U, als U al kunt kiezen, wel weten welke verpakking het beste is, uit milieu-oogpunt gezien (en soms kiest U de verpakking die U het handigst vindt). Maar niet altijd is de keus zo duidelijk. Wat koopt U bijvoorbeeld als U kunt kiezen tussen vruchtesap in een pak of in een glazen pot zonder statiegeld (die wel in de glasbak kan)?

Een pak en een pot hebben allebei voor- en nadelen. Het kost veel minder energie om een pak te maken: een glazen pot vergt vijf keer zoveel energie, zelfs als er later, via de glasbak, nieuw glas van gemaakt wordt. Maar een pak kost veel meer grondstoffen dan glas dat gerecycled wordt. Voor elk pak is karton, zilverpapier en verf nodig. De Vereniging Milieudefensie raadt aan, als U de keus hebt tussen een pak en een pot, om het pak te kopen.

Er zijn echter nog meer mogelijkheden. Sommige vruchtesappen (met name appelsap) zijn ook ingedikt

DE KRITISCHE KONSUMENT

verkrijgbaar. U koopt dan een flesje siroop, die U vijf keer moet verdunnen. Dan heeft U dus vijf keer de inhoud van het flesje. In dat geval kost de produktie van de verpakking evenveel energie als van een pak. Nu gaat echter het argument van de grondstoffen tellen, met andere woorden: het flesje van het ingedikte sap is milieuvriendelijker dan het pak! Het beste kunt U natuurlijk vruchtesap in statiegeldflessen kopen: die kunnen tientallen keren gebruikt worden. Als U dit verhaal wat ingewikkeld vindt, kunt U ook alleen naar het volgende kijken: Als U rekening wilt houden met het milieu is het het beste vruchtesap in statiegeldflessen te kopen. Tweede keus is ingedikt sap, derde sap in een pak en vierde sap in een glazen pot (die natuurlijk wel in de glasbak gaat, net als het flesje van het ingedikte sap).

Wat er te vangen is in sloot en plas

Tijdens een van de onderdelen van de jeugdcurcus van dit jaar mogen of mochten jullie, kinderen, o.a. ook met een schepnetje aan de gang in de sloten in en rond de Bruuk. De gevangen diertjes werden om ze goed te kunnen bekijken in glazen potjes gedaan. Aan het einde van de middag of soms al eerder werden de potjes weer omgeschud in een sloot.

De 'beschermd' dieren (volwassen kikkers, padden, salamanders) moesten jullie in ieder geval weer in de natuur terugzetten. Ze zijn bij de wet beschermd, omdat er nog maar zo weinig van voor komen. De redenen dat er nog maar zo weinig van zijn, liggen bij de waterverontreiniging, het droogleggen en laten dichtgroeien van sloten en meren, de jaarlijkse slachtoffers tengevolge van het verkeer, enz. Om te voorkomen dat er ieder voorjaar honderden padden, kikkers en salamanders worden platgereden terwijl ze

onderweg zijn naar een plas, sloot of poel om er te paren en eieren af te zetten; worden hele stukken bos en akker- of weideland in Groesbeek met gaas en plastic afgezet. De padden, kikkers en salamanders kruipen langs deze afzetting en vallen dan in emmers die om de vijftien of twintig meter zijn ingegraven, vlak naast het gaas of plastic.

Iedere ochtend en avond controleert iemand dan de emmers, telt de gevangen dieren en zet ze aan de overkant van de weg in of bij het water. Dit vangen gebeurt in Groesbeek bij de Koepel, Water Meerwijk (bij het Afrika Museum) en bij de Leemput (in de buurt van Tivoli).

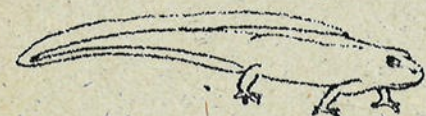
De 'leiders' van de cursus zeiden jullie vast wel dat jullie wel de kleine kikkervisjes mee naar huis mochten nemen, als jullie die buiten de Bruuk zouden vangen. Vaak leeft de hele sloot van de kikkervisjes, overal zie je ze zwemmen.

Ze zijn thuis goed te bekijken in een grote jampot of misschien een klein aquarium. Zo gauw ze echter pootjes gaan krijgen moeten ze teruggezet worden in een sloot of plas. Ze gaan dan ook hun staart verliezen en worden dan tot echte kleine kikkertjes die nou juist weer beschermd zijn zodat je ze niet meer mag hebben.

De rest van de dieren, de kevers, larven, slakken, bloedzuigers, enz., enz., mogen wel allemaal in een bakje of aquarium gehouden worden. Er zijn echter nog wel enkele zaken waaraan je moet denken.

Zo moeten er in de bak geen dieren komen die andere dieren opeten. De larven van de geelgerande waterkever, libelle- of waterjufferlarven, bloedzuigers, sommige volwassen kevers, e.d. leven van andere dieren.

Zo is het nu eenmaal, eten en gegeten worden is de belangrijkste regel in de natuur. In een

kleine waterbak zullen de diereneters binnen vrij korte tijd alleen overblijven, waarna ze zelf de hongerdood zullen sterven.

Ook is het niet zo verstandig om de kleine waterdieren in een bak samen met b.v. goudvissen te doen. Goudvissen zijn verzot op dit klein dierlijk voedsel. De vissen die in de vrije natuur leven, vinden vaak tot meer dan 90 % van hun voedsel onder de waterspiegel in de vorm van larven, kevertjes, kuit en jonge visjes.

Het is ook handig om op de bodem van het bakje wat maas-zand, grind en stenen of hout te leggen, daarin hebben de dieren dan schuil- en kruipgelegenheid, iets om in te vroeten en in naar voedsel te zoeken. Zet er ook wat waterplanten uit de sloot of plas (als er wat in staat) in, de planten zorgen voor zuurstof in het water. En planten en dieren kunnen niet leven zonder zuurstof.

Zet zo'n bak of aquarium niet middenin de zon, het water wordt dan veel te warm; zet hem op een koele plaats. Vraag aan je moeder of vader waar je hem neer mag zetten, anders vliegen de volgroeide insektenlarven misschien uit in de kamer.

Enkele diertjes die je kunt vangen met een schepnetje :

- kokerjuffers, de larven van de schietmot, ze hebben echter niet altijd een kokertje;
- de larven van de eendagsvliegen, ook wel nimfen genoemd;
- libelle- en waterjufferlarven;
- muggelarven en -poppen;
- diverse soorten wantsen (zoals de 'knijptang');
- allerlei soorten waterkevers;
- watervlooiën (uitstekend voedsel voor vele waterdieren);
- vlokreeften en waterpissebedden;
- stekelbaarsjes of katvisjes, deze zijn soms moeilijk te houden, ze leggen nogal eens het loodje;

- visbroed van diverse vissoorten;
- bloedzuigers, zwane- of zoetwatermossels;
- en zoals gezegd kikkervisjes.

(als je sommige dieren niet kent, zoek ze dan op in een dierenboek. Enkele goede aquariumplanten zijn waterpest en het hoornblad.)

Vang- of schepnetjes zijn op diverse manieren te maken. Het gemakkelijkst en eenvoudigst is om een aquariumnetje met b.v. een schoenveter vast te binden op een lange stok. Een andere mogelijkheid is het buigen van een dik stuk ijzerdraad in de vorm van een cirkel of driehoek, waarbij de uiteinden gebruikt worden om het geheel op een stok vast te zetten. Je moet dan aan je moeder of zusje vragen of die er een van onderen dichtgebonden nylonkous of stuk vitrage aan vast willen naaien.

Als je het netje hebt gebruikt, spoel het dan goed uit, anders gaat het maar liggen rotten.

Goede vangst

WAT EEN ZEEHONDEN-LEVEN

De acties tegen het afslachten van de zeehonden-babies lijken resultaat af te gaan werpen. Een meerderheid van het Europarlement steunde een resolutie waarin was neergelegd dat er geen invoer meer

mocht zijn van zeehondenhuiden in het Europa van de tien.

Er was een ruime meerderheid - 160 voor, tien tegen en twintig onthoudingen - van de parlementsleden voor deze resolutie van de hand van Hanja Maj-Weggen uit Nederland.

Officieel is er met het aannemen van de resolutie nog niets gebeurd. Het voorstel van de Europese Parlementariërs moet nu nog worden uitgewerkt door de

duur worden als een pint bier. Men heeft de nodige twijfels of dit experiment de Britten ertoe zal brengen hun drinkgewoonten te wijzigen. Maar dronken word je er in ieder geval niet van.

DE HOEVEELSTE TOTNUTOE ?

Onzorgvuldigheid met kernafval heeft opnieuw slachtoffers geëist. Niet ver van het nucleaire complex Haiderabad in India (waar kernbrandstof voor Indiase centrales wordt geproduceerd) wordt regelmatig zwaar radio-actief afval in de openlucht gestort, zonder dat dit bekend was.

Een meisje van vijf en haar broertje van drie jaar, die in het weekeinde met hun moeder hout hadden verzameld in de buurt van het complex, stierven aan derde-graads verbrandingen. Die hadden zij opgelopen bij het contact met het radio-actieve afval. Hoelang nog moet de kernenergie haar slachtoffers blijven eisen op deze wereld ?

MILIEU RONDOM

Europese Commissie, het dagelijks bestuur van de gemeenschap. Toch heeft deze resolutie al gevolgen, de prijs van de witte huiden is met 40 procent gedaald. Als de jacht op zeehonden-babies nu ook nog eens met 100 procent zou afnemen dan zou de gehele milieubeweging en Greenpeace in het bijzonder een stuk opgeluchter ademhalen. Zij en wij houden tenslotte niet van 'madammes met een (zeehonden-)bontjas'.

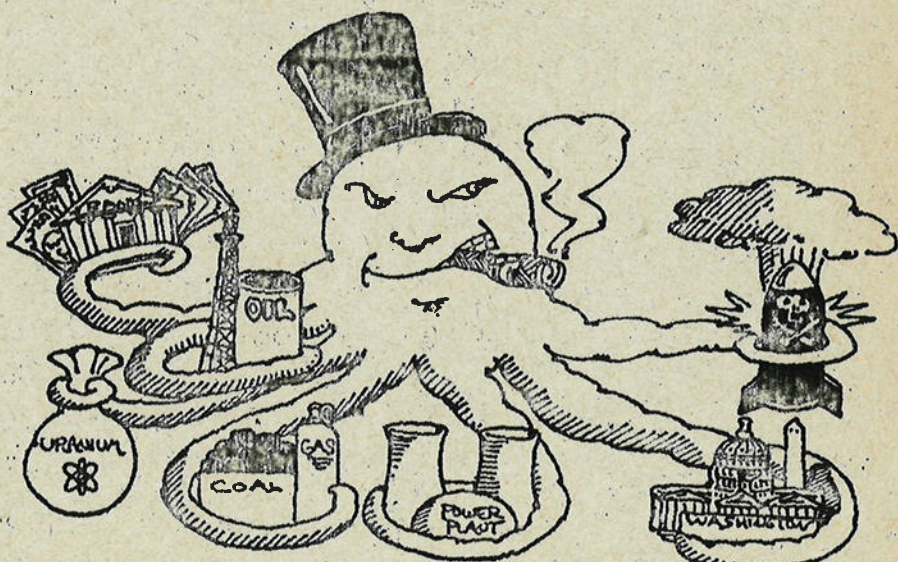
NIEUW ACTIEF LID ??

In de Gelderlander van zaterdag 20 maart 1982 stond het volgende bericht : "Excursie de Bruuk. GROESBEEK. Het Nederlandse Instituut voor Ontwikkeling en

SIAMESE TWEELING: KERNENERGIE EN KERNWAPENS

WITH MILK MORE MAN

In Groot-Brittannië zal in de pubs voortaan melk getapt worden. Het gaat hierbij om een experiment dat voorziet in het installeren van melkpompen in cafés. De verkooporganisatie voor melk is dit overeengekomen met vier grote brouwerijen in Groot-Brittannië. In de pubs zou een pint melk ongeveer half zo

Natuurvriendenwerk (NIVON) gaat vandaag op excursie naar de Botterpot in het Groesbeekse natuureservaat 'De Bruuk'.

De excursie staat onder leiding van Ine Hagemans, lid van de werkgroep Milieubeheer in Groesbeek. Deelnemers kunnen zich om 14.00 uur melden op de parkeerplaats van Kemnade aan de Nijmeegsebaan. Na afloop van de tocht staat in de kantine van Kemnade erwtensoep klaar ".

Je zou je bij dit bericht twee dingen af kunnen vragen. Ten eerste waarom het beginpunt van de tocht zover van de Bruuk af ligt. Mensen die op de Horst of in de Breedeweg wonen zullen er weinig heil in zien om eerst naar Kemnade te fietsen, om daarna tijdens de tocht dezelfde weg weer terug te gaan naar de Bruuk.

Ten tweede; wie is Ine Hagemans? Ze staat namelijk niet bij ons op de ledenlijst! Zou ze misschien 'alleen maar' abbonee zijn of is

WIE IS DE PADDENDODER VAN BEESEL?

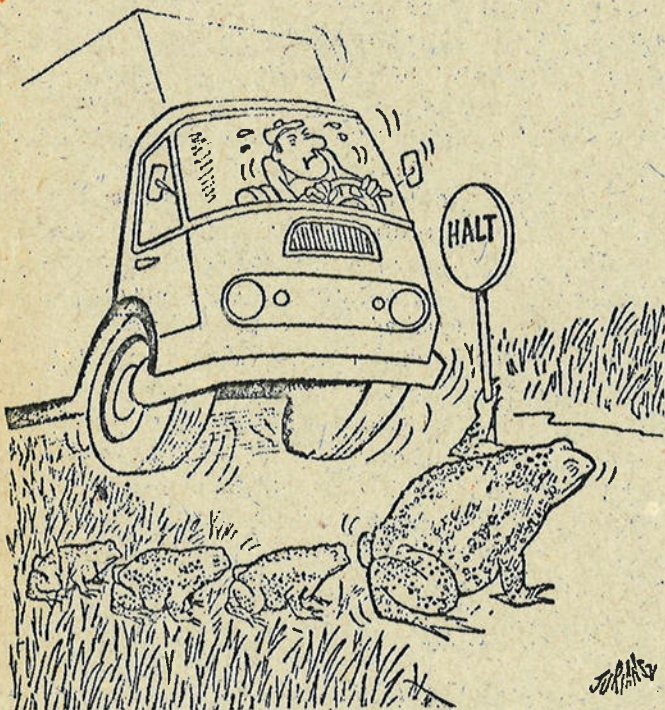
Een of meerdere onbekenden hebben eind maart in Beesel minstens 150 padden met een knuppel doodgeslagen. Het is om te gruwelen, vele mensen zetten zich in om deze beschermde dieren in emmers te vangen en over een drukke weg te zetten, om te voorkomen dat ze platgereden worden en dan heeft iemand of enkelen waarschijnlijk een keer slechte zin en slaan er zo 150 dood.

Een inwoner van Beesel ontdekte tijdens een middagwandeling de dode padden en schakelde daarop de politie in. De daders hebben voor het doden van de padden gebruik gemaakt van een stok, die later op het water van de vijver waarlangs het gebeuren plaatsvond, ontdekt werd. Aan de knuppel kleefden de resten van de dode dieren.

De dieren bevinden

MILIEU RONDOM

het bericht niet goed door de Gelderlander weergegeven? Misschien dat de betreffende persoon dat eens kenbaar kan maken aan de Groesbeekse Werkgroep Milieubeheer.

zich rond deze tijd massaal in vijvers, sloten e.d. overal in het land om er te paren en de eitjes af te zetten. Nadat dit volbracht is keren ze meestal terug in het gebied van waaruit ze gekomen waren.

Het is jammer dat de daders niet in ingegraven emmers gevangen werden, misschien dat ze dan nu een welverdiende straf hadden gehad.

MAMMA, WOAR IS MIEN VIS?

De visstand in het Meer van Genève nadert het nulpunt, er zal binnenkort geen vis meer in rondzwemmen. Dit als gevolg van de grote vervuiling van het water (de grootste boosdoener, waarschijnlijk) en van de overbevissing (zei pas niet een voorzitter van een club van beroepsvissers, dat de sportvissers geen goed visstandbeleid konden voeren!). In 1981 werd er door de beroepsvissers nog slechts 26,3 ton baars gevangen terwijl er in de jaren zestig gemiddeld 400 ton per jaar werd gevangen.

De Nederlandse boomkwekerij moet dit jaar voor 10 miljoen gulden aan groen-voorzieningen vernietigen als gevolg van bezuinigingen van de overheid. Dit bedrag komt overeen met een derde van de totale productie die de kwekers in 1982 halen.

Volgens de kwekersbond lopen reeds geplande beplantingsprojecten vertraging op of worden zij in beperkte vorm uitgevoerd, doordat bezuinigingen van het rijk doorwerken in de portefeuilles van gemeenten en provincies. De in de laatste vier jaar gekweekte bomen en hagen die waren bestemd voor plantsoenen en andere groengebieden kunnen niet worden "bewaard", omdat de kwekers er geen grond voor hebben, zo zegt hun bond.

Vernietiging van het niet afgenomen bos- en haagareaal betekent volgens deze organisatie tevent een verlies van 200 arbeidsplaatsen.

"Het is nu de overheid zelf die dit deel van de bedrijfstak in ernstige

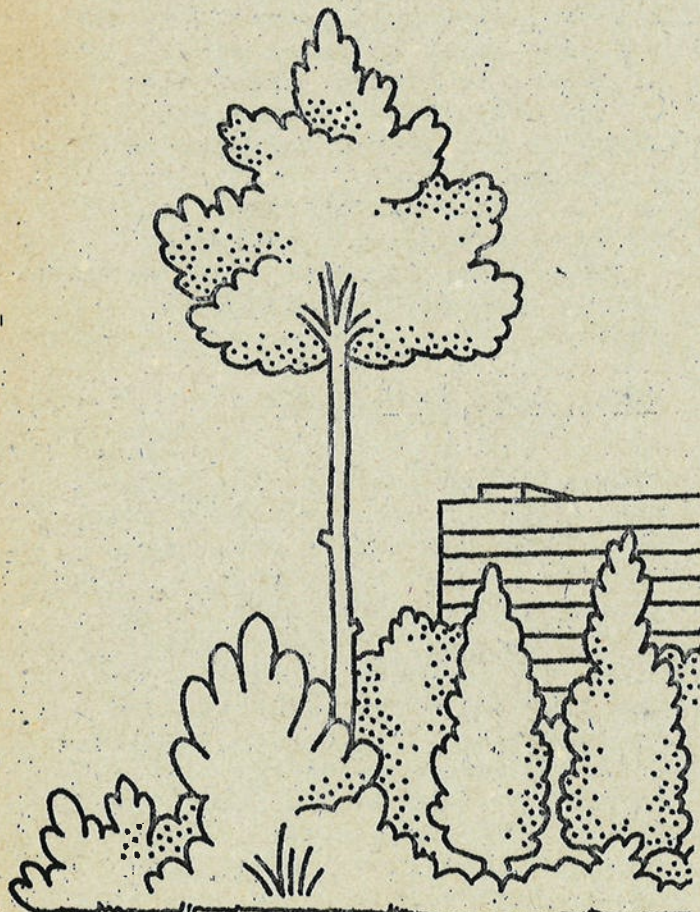

MILIEU RONDOM

moeilijkheden brengt", aldus de bond. De overheid is de grootste opdrachtgever van de sector bos- en haagplantsoen.

Een mooi stukje natuurbeleid overheid!

Uitzending van Nederlandse artsen naar landen in de Derde Wereld heeft vaak nauwelijks zin, omdat in slechts de helft van de gevallen artsen er zinvol werk kunnen doen. Tot deze conclusie komen drie medewerkers van het Nijmeegse Instituut Gezondheidszorg Ontwikkelingslanden, na onderzoek naar de ervaringen van Nederlandse artsen in negen Afrikaanse landen.

De onderzoekers vinden het nogal onthutsend dat in bijna de helft van de onderzochte gevallen de artsen niet of nauwelijks op een zinnige plaats terecht gekomen zijn. Volgens de onderzoekers komt het vaak voor dat een ziekenhuis ter plaatse een "onbuigzaam, conservatief bestuur" heeft dat nauwelijks de inbreng van de vreemde arts toelaat. Ook gebeurt het dat een ziekenhuis vooral uit prestige-overwegingen is opgericht. Daar worden zulke "excessieve" honoraria gevraagd dat

de plaatselijke bevolking nauwelijks van het ziekenhuis gebruik kan maken. Ook komt het volgens de Nijmeegse onderzoekers voor dat artsen uit het land zelf geen vervangingsdienst willen doen in een ziekenhuis waar buitenlandse artsen werken. Het ministerie van Volksgezondheid in dat land kan daar soms niets aan doen. "In zo'n situatie lijkt het zenden van Nederlandse artsen amper meer een geëigend middel om de lokale gezondheidsproblemen in afrika mee te helpen oplossen".

De onderzochte artsen waren uitgezonden door de organisatie Medicus Mundi. De Nijmeegse onderzoekers zeggen waardering te hebben voor de uitzendorganisatie, omdat deze met dit onderzoek "zich als eerste van een beleidsinstrument heeft voorzien om toekomstige plaatsingen van tropenartsen op een meer rationele basis te organiseren".

VERGIFTENLEER

De ontwikkeling van de toxicologie of vergiftenleer aan de Nederlandse universiteiten is sterk achtergebleven bij die van de scheikunde.

Gevolg daarvan is, dat er talrijke bezwaren zijn ontstaan tegen de - toepassing van chemicaliën in de landbouw, de veeltelt, de industrie en de geneeskunde.

Dat betoogde dr. F. de Wolff bij de aanvaarding van het buitengewoon hoogleraarschap in de toxicologie aan de universiteit van A'dam. Het is begrijpelijk, aldus de Wolff, dat er paniek ontstaat als blijkt dat een nieuwbouwwijk op een stortplaats van chemisch afval is gebouwd. Maar veel negatieve reacties en paniek waren onnodig geweest als de ontwikkeling van de toxicologie gelijke tred had gehouden met de scheikunde. Het is dan ook dringend gewenst dat het onderwijs en onderzoek in de toxicologie op korte termijn sterk wordt uitgebreid.

De Wolff signaleerde dat scheikunde-studenten dagelijks met alle mogelijke stoffen omgaan zonder enige kennis omtrent de schadelijke effecten ervan. De bioloog ontbreekt het aan kennis

MILIEU RONDOM

over de principes van de verdeling en werking van milieuvgiften. En de medicus heeft geen systematisch onderwijs gehad in de behandeling van vergiftegingsverschijnselen.

Het advies dat op het etiket van sommige chemicaliën staat vermeld: "bij inslikken arts waarschuwen", kunt u misschien maar beter niet opvolgen. U zou de goede man in grote verlegenheid kunnen brengen, zo schertste Wolff.

Het is treurig te lezen dat de hele wetenschap is opgebouwd rond stoffen die vaak onbekend zijn, en daardoor mensen misschien verkeerd met die stoffen omgaan.

We zijn het met Wolff eens dat er meer onderzoek naar die stoffen gedaan moet worden, alleen vergeet Wolff een belangrijk punt namelijk dat er ook eens een keer een vermindering of liefst eind moet komen aan de productie van die levensgevaarlijke troep, waarvoor vaak ook milieuvriendelijkere alternatieven voorhanden zijn.

De wetenschapswereld is nog teveel bezig met onderzoekjes en proefjes, en ziet daardoor het grote geheel niet meer.

MILIEUVRIENDELIJK SCENARIO

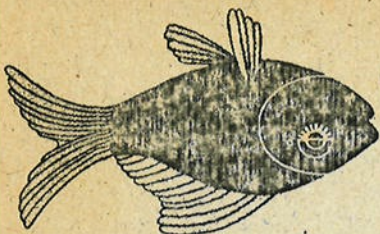
Het Centrum voor Energiebesparing heeft een milieu-scenario uitgebracht, dat een tegenhanger is van het overheidsscenario. Beide geven modellen voor de toekomstige economische ontwikkelingen tot het jaar 2000 met berekeningen over grondstof- en energieverbruik, en dienen als grondslag voor de BredeMaatschappelijke (kern) Energie Discussie. De verzamelde milieubeweging heeft als eis voor het meedoen aan deze discussie gesteld, dat er ook een alternatief scenario ontwikkeld zou worden.

In het alternatieve plan maakt de landbouw pas op de plaats, krijgen stadsvernieuwing en openbaar vervoer meer kansen en krijg de alternatieve energie grote kansen.

Dit alles vereist sturing van de overheid, die een verschuiving moet aanbrengen van materiaal- en grondstoffintensieve productie naar de arbeidsintensieve (en materiaal- en

grondstofarme) diensverlening. Weinig zinvol achten de opstellers het blijven richten van het beleid op de industriële sector, aangezien daar wel veel geld in gestopt is, maar er alleen werkloosheid uitkomt. Zij stellen dat het milieu alle grondstoffen voor economische bedrijvigheid levert, en dat de economie niet kan draaien zonder het milieu. Dat is andere koek dan de houding van werkgeversland, dat, wanneer het goed gaat met de economie er ook wat voor het milieu af kan. Tegen het jaar 2000 kan er volledige werkgelegenheid zijn als de overheid snel het roer omgoeit en investeert in arbeidsintensieve dienstverlening, energiebesparing, duurzame gebruiksgoederen en doelmatig omgaan met milieu, energie en brandstoffen. Door deze sectoren aantrekkelijker te maken, en de materiaal- en grondstoffintensieve productie af te remmen, kunnen er 550 duizend arbeidsplaatsen bij komen.

Het plan heet niet voor niets "het realistisch alternatief".

dag vissen

dag bloemen

dag vogels

dag kinderen

Kind steeds verder in de schaduw

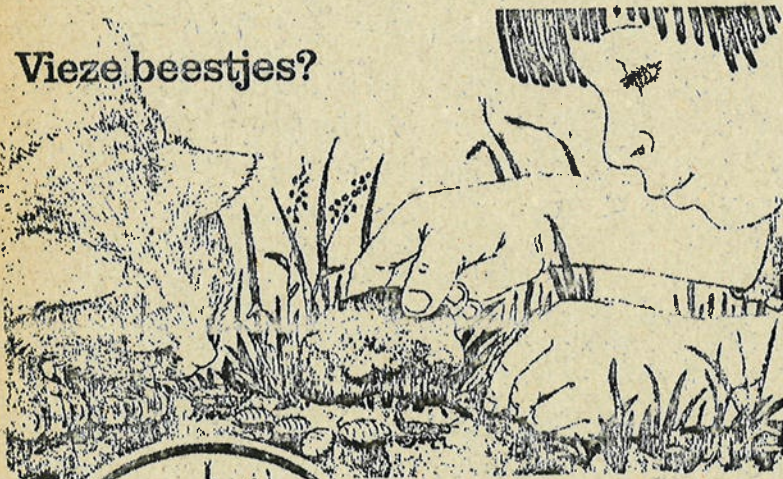
Psycholoog pleit voor herwaardering opvoeding

Biologie-les zit klem tussen de schoolmuren

tuinieren op school

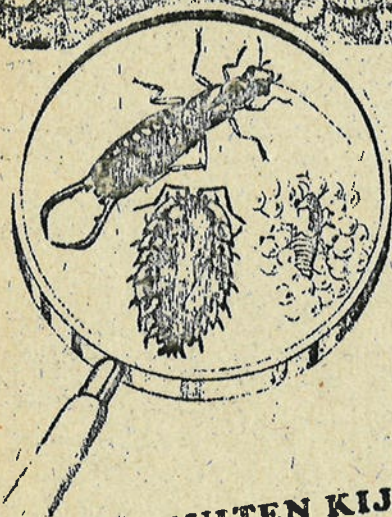
Vieze beestjes?

Jongerengids voor „Ruimtelijke Ordening” 1955

Spelend de „Ruimte” verkennen

OPVOEDING EN ONDERWIJS ONVOLDENDE
Rotzooi typeert wandelroutes

EVEN BUITEN KIJKEN

Groesbeek op de fiets

GROESBEK — De Werkgroep Milieubeheer Groesbeek organiseert een puzzel-fietsocht rond en door het mooie Groesbeek

Hoe kwam het afval daar?

De supersnelle journaliste Bertha van der Balpunt speelt de hoofdrol in een eigentijds stripverhaal, dat de stichting voor milieu-educatie maakte over de gifaffaire in Lekkerkerk-West.

Het is weer eens wat anders dan de gewijde schoolboeken met het huiswerk voor de volgende dag.

Wat een stilte om fijn naar de top-dertig te luisteren.

praat er over met je oom of tante

natuurwijzer

stenen in groesbeek

In GROESBEEK vinden we geen rotsen, zoals op vele plaatsen in het buitenland. Het enige wat je tegenkomt onder de zwarte aarde in de tuin of de akker is klei of zand. Daaraan valt op het eerste gezicht niet veel te zien. Het zijn ook van die gewone materialen: klei ken je al vanaf de kleuterschool en zand wordt in de huizenbouw of bij aanleg van wegen gebruikt. Toch zit er juist in dat zand, zoiets leuks: grind. Nu zul je denken: wat is er nauw leuk aan grind; het lijken toch alleen maar dezelfde stenen. Maar dat grind kan ons een heleboel over het ontstaan en de geschiedenis van ons Groesbeekse landschap vertellen. Want juist onze omgeving heeft een van de langste geschiedenissen van Nederland achter de rug. En dat kunnen we nu aan die stenen zien.

Die stenen liggen er niet zomaar. En ze hebben er ook niet altijd gelegen. Wel al heel lang; zeker al tienduizend jaar. Dat is zo lang, dat we ons dat eigenlijk niet goed kunnen voorstellen.

Maar als we denken aan de ouderdom van rotsen in de bergen is het niet zo verschrikkelijk lang. Bergen zijn namelijk miljoenen jaren oud. Uit de bergen komen de stenen, die wij hier grind noemen. Dus uit de Alpen in Zwitserland, uit de Ardennen in België, uit de middelgebergten in Duitsland en uit Noorwegen en Zweden. De Nederlandse stenen komen dus bijna allemaal van heel ver weg. Ze zijn hier niet door de mensen heengebracht; dat zou een verschrikkelijk karwei geweest zijn. Nee, rivieren en ijs hebben ze hierheen gevoerd. Je kunt nog wel zien hoe dat gegaan is: in de bergen liggen vaak grote brokken steen in de beken en rivieren en langs de oevers van de Waal ligt grind. Als de rivier hard stroomt en veel water afvoert, neemt hij ook steentjes mee.

Het grind, dat we nu langs de Waal vinden, is door de Rijn meegenomen helemaal uit Zwitserland. Op dezelfde manier heeft de Maas veel grind uit België naar Nederland gebracht.

Duizenden jaren geleden was het in Nederland veel kouder dan nu. Zelfs 's zomers kwam de temperatuur nauwelijks boven nul graden.

Er heerste een ijstijd in Nederland. De helft van ons land was met een hondard meter dikke ijslaag bedekt. Dat ijs uit Noorwegen, waar de ijskap wel drie kilometer dik was. Het ijs stroomde heel langzaam naar Nederland en sleepte grote stenen uit Noorwegen mee. Ons land ligt nog vol met die stenen, maar ook met kleinere.

Er zijn dus op drie manieren stenen in Groesbeek terecht gekomen:

- met de Rijn uit Zwitserland en Duitsland
- met de Maas uit België
- met het ijs uit Noorwegen en Zweden.

En alledrie brachten ze verschillende stenen mee: sommige stenen hebben verschillende kleuren, andere verschillende vormen en weer andere voelen heel verschillend aan.

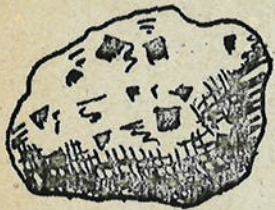
Als je zelf een mooie steen gevonden hebt, kun je hier opzoeken hoe hij heet.

het is een **LYDIET**
hij is door de Rijn
meegenomen

het is een edelsteen!
hij heet **JASPIS**
en is door de Rijn
gebracht

dan is het een
KWARTSIE T
door de Maas
aangevoerd

is hij
wel glad,
met kleine
vierkante
gaatjes?

NEE
alser niet?

dan is het een
KRISTALLUNE STEEN
door het ijs meegenomen

heeft
hij allerlei
kleuren?

JA

NEE
geef de moed niet op!

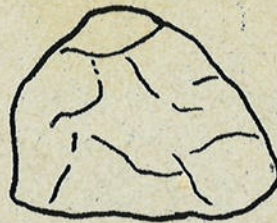
is hij
donkerrood
en glad?

NEE
echte niet?

is hij
een beetje
groen?

dan is het een
VUURSTEEN
het ijs heeft hem
hier neergelegd

dan is het
KWARTS

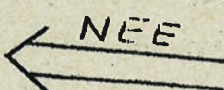

START

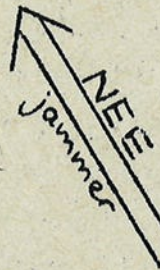
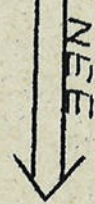
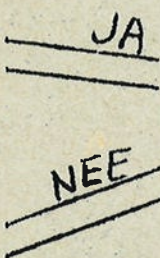
is je
steen
wit?

heeft hij
heel scherpe
randen?

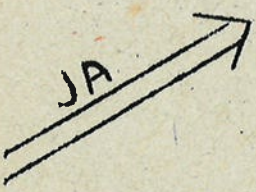

lijkt hij
op een zwart
dropje?

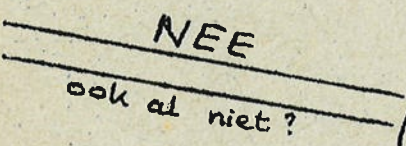

wrijf er
eens over;
voel je korrels,
net als bij
zand?

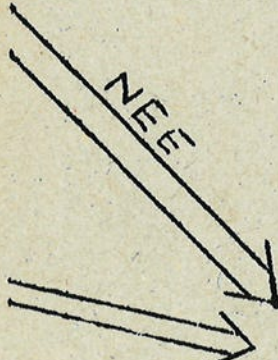
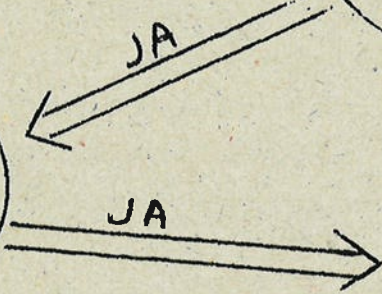
dan is het een
GROENE ZANDSTEEN
de Rijn heeft hem
hier gebracht

is hij
donker-
rood?

dan is het
BONT ZANDSTEEN
de Rijn heeft hem
hier gebracht

Dan moet je maar gauw een andere steen zoeken, want anders wordt het te moeilijk. Er zijn zo honderden soorten stenen.

Hans de Jong.

AKTIE

WIMG

VITEITEN

Kinderkursus

Dit jaar wordt voor de tiende keer de cursus natuurbéhoud voor kinderen georganiseerd. De opzet is in die tien jaar erg veranderd:

Het boekje bijvoorbeeld, is van een boekje, waarin vrij moeilijke vragen stonden over het buitengebieden, dat bijna los stond van de cursus zelf, uitgegroeid tot een werkboekje in vier kleuren, waarin allerlei opdrachten die in het veld zijn uitgevoerd, kunnen worden opgeschreven.

De cursus is veranderd van het vertellen van een verhaal door de leiding, tot een zelf ontdekken van wat er allemaal buiten gebeurt.

Vooraf dit jaar is er veel veranderd. Doordat Toine de Jong en Ron Don als onderdeel van hun studie Biologie, zich extra met de cursus bezighouden, is zowel het boekje als de hele aanpak anders geworden.

Bevatte de cursus vorig jaar nog de onderdelen: Bos en Hei, Huis en Tuin, Sloot en Plas, en Akker en Wei, dit jaar worden de eerste vier zaterdagen gevuld met Bos, Water, Groesbeek en zijn heuvels, en een morgen waarin we het weerproject, milieuvervuiling en de fietstocht bespreken en een maquette maken van Groesbeek.

De cursus heeft dan ook de titel: "Waar ik woon" meegekregen.

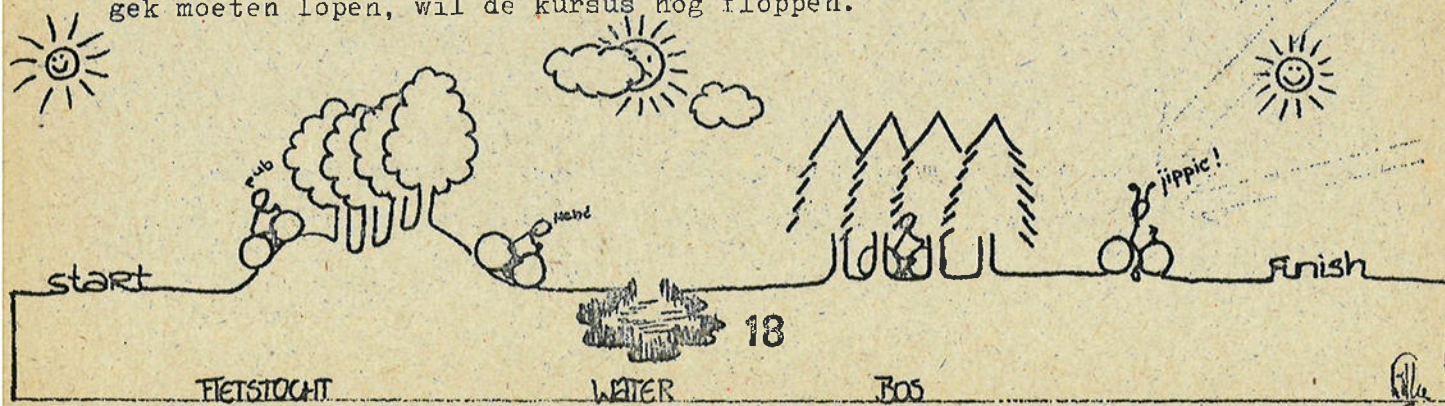
Er is dit jaar ook meer reclame voor de cursus gemaakt dan andere jaren, door middel van een video-film die op de scholen is vertoond.

De reactie was prima: 150 kinderen hebben zich opgegeven. (vorig jaar 90)

Dit jaar is de organisatie voor de laatste maal in handen van Wim Lebbink, die 5 jaar de cursus op uitstekende wijze georganiseerd heeft.

Volgend jaar zullen Hans ten Kortenaar en Harry Woesthuis deze taak op zich nemen, daarom nemen ze, om te "oefenen" dit jaar vast deel aan de organisatie.

Gezien de energie die er links en rechts ingestoken is, zal het al heel gek moeten lopen, wil de cursus nog floppen.

Overleg met Motorsportvereniging

Vrijdag 26 maart jl. heeft het overleg van de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek met de Motorsportvereniging Groesbeek plaatsgevonden.

De bedoeling van het gesprek was in de eerste plaats de onderlinge betrekkingen te verbeteren, en enkele wederzijdse misverstanden uit de weg te ruimen. Aanwezig waren van de milieugroep: Jo de Valk en Harrie Mortiaux, en van de Motorclub enkele bestuursleden.

Het belangrijkste gesprekspunt was verder de jaarlijkse Endurorit, waar de milieugroep diverse bezwaren tegen heeft. Het grootste bezwaar is de vernieling van de Siep door de motoren. (zie Milieujournaal 21/22 1981)

Van beide kanten werd begrip getoond, en de Motorsportvereniging stelde onder meer voor dat de Werkgroep Milieubeheer een plaats op de Siep zou aanwijzen waar het crossen minder kwaad zou kunnen. Of zo'n plaats bestaat valt echter sterk te betwijfelen.

Er is afgesproken dat door de milieugroep geen bezwaarschrift zal worden ingediend, wanneer voldoende rekening zal zijn gehouden met de bezwaren.

Al met al, een ainvol gesprek.

KOPY W.M.G.

Wilt U eens reageren op een artikel in het Milieujournaal, heeft U suggesties, wilt U zelf een stukje schrijven, of heeft U een schitterende tekening gemaakt? Stuur het dan voor **15 JUNI** op (of geef het even af) naar Toine de Jong
Stekkenberg 26
Groesbeek (tel. 08891-3175),
dan komt het nog in het volgende nummer!

WEET U

- dat er onlangs een Paddendag in Arnhem is geweest?

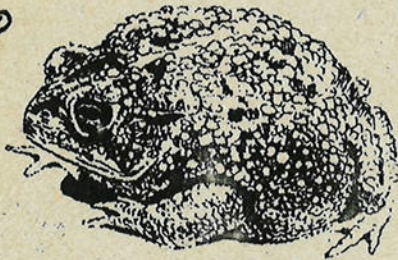
Deze bijeenkomst vond op 27 februari 1982 plaats op het Rijksinstituut voor Natuurbeheer en was georganiseerd door de Werkgroep Amfibieën en Reptielen Nederland (WARN). Het doel was om diegene die zich bezighouden met het beschermen van trekkende amfibieën en andere belangstellenden met elkaar in contact te laten komen en elkaar kennis te laten nemen van de gebruikte methoden en resultaten van de acties. Ook werden de acties bekeken vanuit het oogpunt van natuurbescherming. Voor deze dag werd aan drie groepen in Nederland gevraagd om verslag uit te brengen van hun acties. Ook de Werkgroep Amfibieën Groesbeek samen met Oriolus waren uitgenodigd om een verhaal te houden over hun werkzaamheden in en rond Groesbeek. Verder was er een deskundige uit Zwitserland aanwezig, die al meer dan 10 jaar bezig was met het beschermen van amfibieën.

Op deze dag kwamen verschillende nieuwe punten naar voren, waarvan er nu een paar volgen:

Het blijkt, dat het aanleggen van tunnels onder de weg toch minder resultaten oplevert dan aanvankelijk bleek. De tunnels moeten namelijk goed aangepast worden voor de amfibieën. Een tunnel moet voldoende groot zijn, er moet vochtige grond in met eventueel gras of bladeren. De trekkende amfibieën blijken nogal kieskeurig te zijn. Ze moeten eigenlijk ook wel, het zijn koudbloedige dieren d.w.z. ze hebben een lichaamstemperatuur die ongeveer dezelfde is als de omgeving. Als een tunnel erg droog is

en er staat ook nog wat wind dan verdampen de dieren te snel veel water en ze zullen er dan ook niet snel doorheen trekken. Hier is nog weinig rekening mee gehouden in Nederland. Een interessant alternatief zou een soort rooster in de weg zijn. Dit is ook goedkoper en niet zo moeilijk aan te leggen. Met dergelijke roosters zijn nog geen revaringen.

Iets anders wat in Zwitserland ook al is gebeurd is het overplaatsen van een hele populatie van amfibieën uit een plas. Het was toen pure noodzaak, de plas was niet meer te redden, ook de omgeving was door bebouwing, aanleggen van wegen etc. onbewoonbaar gemaakt voor amfibieën. Zoveel mogelijk dieren werden gevangen en overgebracht naar een geschikte plas die op een grote afstand lag. Dit om te verhinderen dat de amfibieën

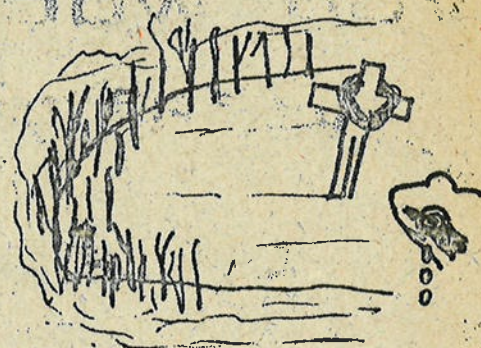
toch nog naar de plas terugkeren. Het bleek dat de dieren inderdaad zich hier in voortplanten, maar het blijft een noodmaatregel.

Ook het aanleggen van een nieuwe poel vlak voor een drukke autoweg kan een oplossing zijn. De dieren kunnen dan niet meer de weg over doordat er gaas voor komt. Het blijkt ook hier dat de dieren zich er in willen voortplanten.

Iets geheel anders is het volgende: meestal worden ook in Groesbeek de gevangen amfibieën vlak bij het water uit de emmer gehaald en neergezet. Het blijkt echter zo te zijn dat een aantal dieren dan toch weer terugtrekken naar de weg en vervolgens weer terug keren naar de plas waar ze net vandaan kwamen! Ze willen dus instinctmatig de hele weg afleggen die ze gewend zijn om te trekken. Het is dus zaak om de dieren gewoon aan de andere kant van de weg te zetten natuurlijk niet te dicht bij de weg maar ook niet te ver er vandaan.

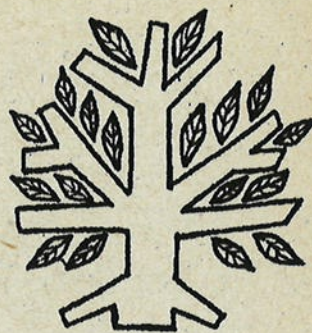
Al met al was het een nuttige dag, die zeker voor herhaling vatbaar is.

Als laatste dan nog aandacht voor een verschijnsel dat men in het voorjaar kan waarnemen nl. een plas of poel vol met dode bruine kikkers. Ook de WMC kreeg hier onlangs een melding van. Omdat het net toen erg koud was geweest zou men denken dat de dieren bevroren waren in het water in het ijs. Er blijkt echter een andere oorzaak te zijn. De bruine kikker is van de Nederlandse amfibieën waarschijnlijk het amfibie dat het best tegen de koude is. Het dier houdt een winterslaap meestal op het land, maar ook in de modder op de bodem van sloten en plassen. Nu komt het weleens voor dat het vroeg in het jaar vrij warm is b.v. was dit dit jaar het geval. De bruine kikkers worden dan al actief in het water, maar eigenlijk is het nog niet warm genoeg. Het kan dan gebeuren dat ineens de koude weer invalt zodanig dat er een laag ijs op het water komt. De dieren blijven dan toch nog wat actief, met ziet wel eens zwemmende kikkers onder het ijs. Amfibieën kunnen op 2 manieren ademen namelijk door de huid en via longen. Omdat ze onder ijs ook actief zijn is de huidademhaling niet voldoende maar ze kunnen verder geen ademen via hun longen. De dieren verdrinken dan. Een mogelijkheid om dit te verhinderen is het op tijd maken van een wak in het ijs of het plaatsen van een baal stro in het water. Het water vriest dan op die plaats niet dicht,

**HET GROESBEEKS
MILIEU-JOURNAAL**
door de jaren heen

Dit milieu-journaal is al weer de 26^e, voor ons een reden om eens een balans op te maken van wat voor zaken zoal in de vorige 25 nummers besproken zijn.

- » Om te beginnen waren er steeds een aantal vaste rubrieken, zoals:
- De kritiese consument, een rubriek met informatie over consumptiegoederen die men koopt in de winkel (levensmiddelen, make-up enz.);
 - Milieu-Rondom, 4 bladzijden met aktualiteiten op milieu-gebied;
 - Weet U?, wetenswaardigheden op het gebied van natuurlijke zaken;
 - Milieu-Politiek-Milieu, voornamelijk verslag van het overleg van de werkgroep met de gemeente Groesbeek;
 - Collage-Pagina, waarop "koppen" die voor zichzelf spreken;
 - W.M.G.-activiteiten (een overzicht);
 - en sinds kort de speciale kinderrubriek: Een weetje weet je?!

W.M.G. - PUZZEL

VOORWOORD

 MILIEU **RONDOM**

een weetje weet je?! **WEET U....**

DE KRITISCHE KONSUMENT

- » Naast de vaste rubrieken zijn in de afgelopen jaren ook vele losse artikelen verschenen, zoals:
- artikelen over het landschap in en rond Groesbeek, roofvogels, winterslapers, het leven in het water, en ook werden insecten bij de kop genomen;
 - naast deze natuurzaken werden ook milieu-zaken besproken zoals zuivering van het Groesbeekse rioolwater, grondwater-vervuiling, de stortplaats bij Dekkerswald, afvalverwerking in het algemeen, verkeersproblemen in Groesbeek, verschillende manieren van ongedierte-bestrijding, fosfaten in wasmiddelen, de Enduro-rit enz.
 - ook artikelen over energie hebben niet ontbraken; het probleem van het kernafval, de gevaren van kerncentrales zelf, mogelijkheden voor energie-besparing,

alternatieve energie-mogelijkheden, zoals wind- en zonne-energie werden (en worden) uitgebreid besproken.

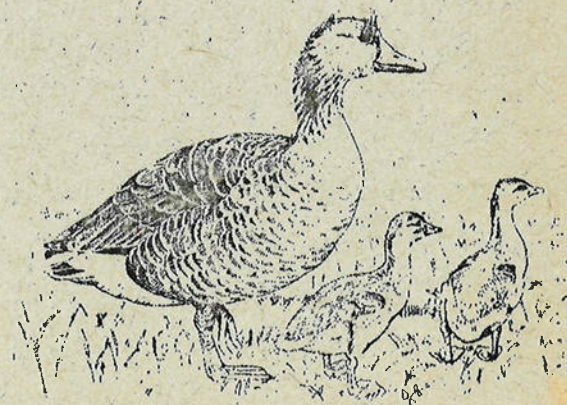
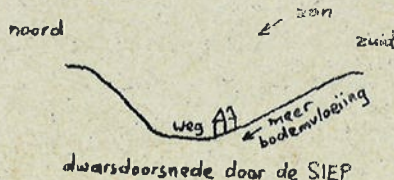
" Voeding " wordt ook niet vergeten in 't groesbesks milieujournaal. Regelmatig hebben er allerlei recepten en andere aanwijzingen voor

" gezond eten " in gestaan, evenals stukken over ecologische landbouw, 't al of niet bespuiten van gewassen, enz.

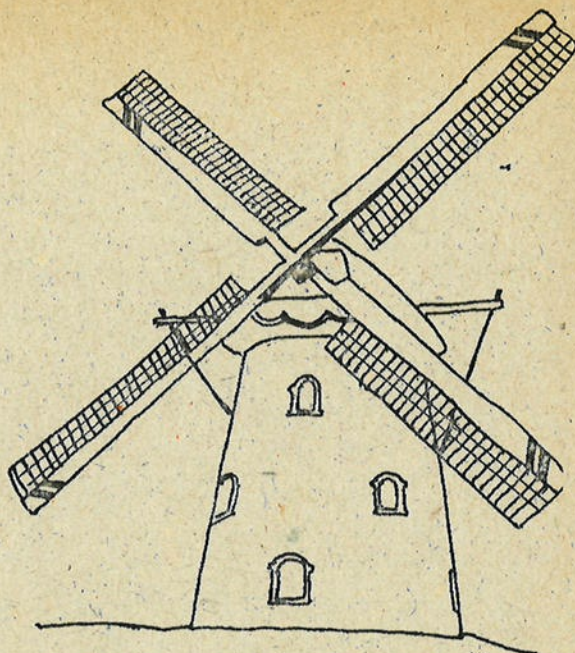
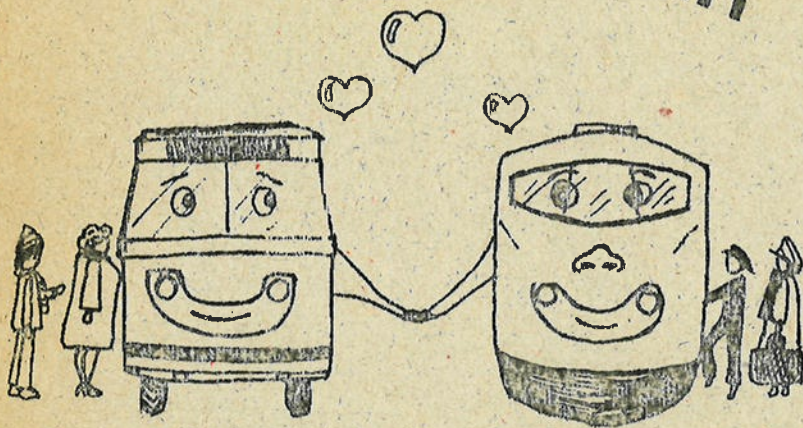
Hoewel 't niet onze bedoeling is om ons veel met politiek bezig te houden, gaan we de (plaatselijke)politiek niet uit de weg. Verscheidene keren hebben we interviews die we hebben gehouden met verschillende politieke partijen die in Groesbeek actief zijn, geplaatst, daarin vroegen we o.a. hun standpunt over natuur en milieuzaken in Groesbeek.

Ook houden we de landelijke politiek in de gaten voorzover het milieu, energie en defensiebeleid betreft.

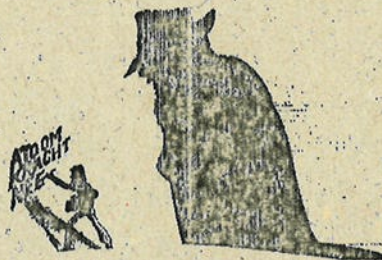
Tenslotte behoorde ook de recycling van glas (glascontainers) en papier tot een van onze rubriek-onderwerpen.

THEMANUMMER

De laatste tijd zijn we begonnen met 't uitbrengen van de zogenaamde themanummers. Reeds verschenen zijn themanummers over kernenergie, windenergie en openbaar vervoer.

Jeske de Bekker

Wilt U abonnee worden van het Groesbeeks milieu-journaal of wilt U iemand een abonnement kadoc doen, vul dan onderstaande bon in en stuur deze naar het sekretariaat:

Werkgroep Milieubeheer Groesbeek
Llievensweg 80
Groesbeek.

U krijgt dan na enige tijd een acceptgiro-kaart in de bus, waarmee U het verschuldigde bedrag van minimaal f15,- (meer is welkom) kunt voldoen. U ontvangt dan 6 nummer van het milieu-journaal per jaar. (De nummers, die dit jaar uitgekomen zijn ontvangt U nog) Wij kunnen U steun goed gebruiken.

hierlangs afknippen.

Naam _____

Adres _____

Woonplaats _____

* wil abonnee worden van het Groesbeeks Milieujournaal.

* wil: Naam _____, Adres _____

Woonplaats _____

een abonnement schenken.

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

Eind vorig jaar werd er binnen de Werkgroep Milieubeheer een discussiestuk opgesteld dat bedoeld was als onze bijdrage aan de Brede Maatschappelijke Discussie over Energie. Ook ondergetekende deed daaraan mee. Het stuk werd in een Algemene Ledenvergadering besproken en daarna opgestuurd naar de Stuurgroep in Den Haag. Onlangs kwam er bij de Milieugroep het bericht binnen dat men ons stuk ontvangen had.

Naar aanleiding van de discussie-oproep in de krant (een pagina-grote advertentie) is een vrouwengroep uit Nijmegen bij elkaar gaan zitten om deze advertentie eens te bespreken. Uit deze discussie kwamen enkele opvallende bemerkingen; er werd door de vrouwengroep een stukje hierover geschreven. Dit stukje werd geplaatst in AFVAL nummer 4 van Januari 1982 (AFVAL is een maandelijks blad van en voor basisgroepen tegen kernenergie). Dit stuk heb ik hieronder onverkort weergegeven, het bewijst mijns inziens dat we voorzichtig moeten zijn en goed op moeten passen met deze B.M.D.

Want anders worden we bedonderd waar we bij staan.

GEBRUIK ENERGIE MET MATE EEN MATELOOS GOED IDEE

" In alle dagbladen van zaterdag 17 oktober is in een paginagrote advertentie "De Brede Maatschappelijke Diskussie over energie" aangekondigd. De eerste openlijke stap naar

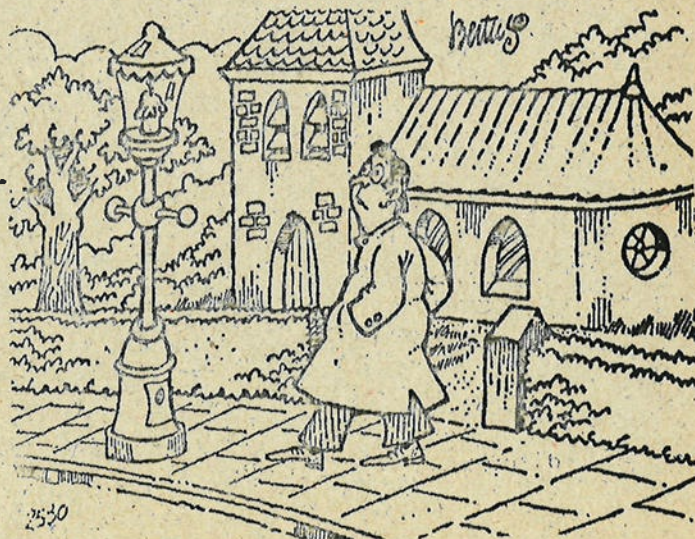
het publiek toe van de verantwoordelijken voor de Brede Maatschappelijke Diskussie, het begin van de grote diskussie die al zo lang is aangekondigd, die al zo vaak als argument is genoemd om diskussies te stoppen en akties te breken; en die is gebruikt om iedere standpuntbepaling en beslissing naar later te verschuiven. In deze eerste aankondigingsadvertentie stelt de stuurgroep naar de bevolking sprekend : "We moeten nu kiezen, anders kunnen we straks niet koken, wassen, strijken, scherem, autorijden, t.v.-kijken en stoken zoals we zouden willen. U niet, uw kinderen en uw kleinkinderen niet ".

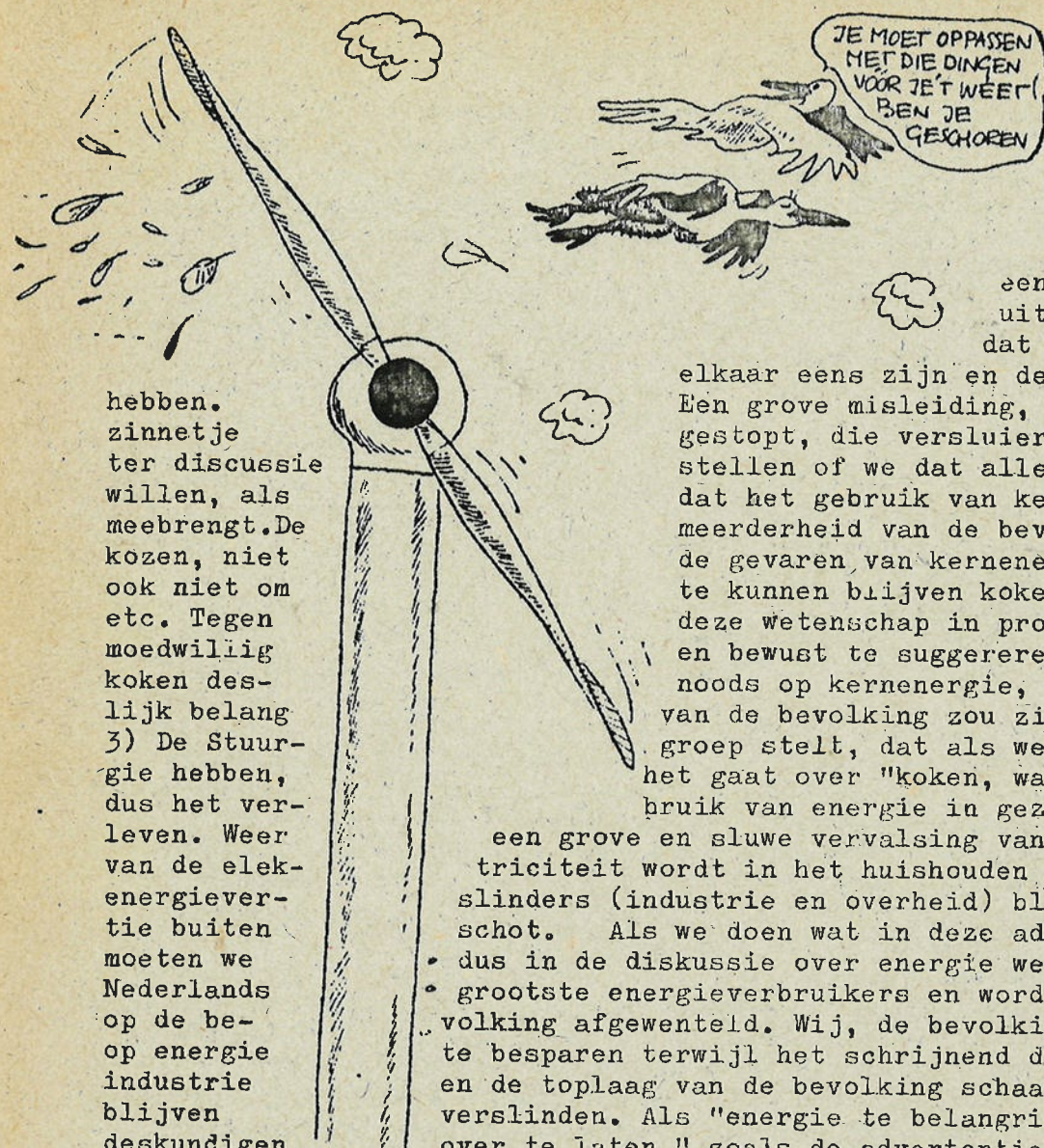
Wij klagen de Stuurgroep aan in deze advertentie opzettelijke versimpeling, vervalsing en verdraaiing van de feiten te plegen, met het doel mensen te misleiden en eigen belangen erdoor te drukken.

1) De stuurgroep stelt: "we moeten nu kiezen"...Deze dringende oproep/aansporing van de Stuurgroep naar de bevolking is een vervalsing van de feiten. Niet de Stuurgroep is degene die ingezien heeft dat we moeten kiezen. Integendeel, als het merendeel van de stuurgroepleden het voor het zeggen had was het kernenergieprogramma allang geruisloos doorgedrukt en zonder 'oponthoud' uitgevoerd. Het heeft aan aanhoudende protesten vanuit alle lagen van de bevolking gelegen dat kernenergie niet geaksepteerd maar omstreden is.

De bevolking die dom en niet en niet deskundig genoeg zou zijn, heeft naar buiten gebracht wat overheid en belanghebbenden bij kernenergie konsekwent hebben verzwegen en ontkend. Op grond van wat de bevolking aan informatie en feiten heeft uitgezocht en naar buiten gebracht, - met heel wat tegenwerking - weet nu de meerderheid wat een levensgevaarlijke energiebron kernenergie is, en wijst een meerderheid daarom kernenergie af.

2) De Stuurgroep stelt : "anders kunnen we straks niet meer koken, wassen, etc. zoals we zouden willen". Met andere woorden, deze 'verworvenheden' zouden moeten blijven, dat willen we toch allemaal, en kies maar beste bevolking, een energiebron uit waarmee dat allemaal kan. Hiermee zinspeelt de de stuurgroep op de noodzakelijk van kernenergie, gebruikt een argument dat ronduit vóór kernenergie is, dat we allang van voorstanders kennen,

omdat het het enige argument is dat voorstanders van kernenergie hebben: "anders kunnen we niet meer.....zoals we zouden willen" is een stelling die ervan uitgaat dat we het wat dat betreft allemaal met

hebben. zinnetje ter discussie willen, als meebrengt. De koken, niet ook niet om etc. Tegen moedwillig koken des-lijk belang
 3) De Stuur- gie hebben, dus het ver- leven. Weer van de elek- energiever- tie buiten moeten we Nederlands op de be- op energie industrie blijven deskundigen we mee kun- dus het grootste verbruik, de 75 % van bedrijven, industrie en overheid. En in dat verband willen we ook meebeslissen over de halsstarrige groot- schalige energie- en geldverslindende oplossingen waar dit ekonomies systeem in blijft steken.

elkaar eens zijn en dezelfde belangen Een grove misleiding, stiekem in een bij- gestopt, die versluiert dat wij juist wel stellen of we dat allemaal zo moeten blijven dat het gebruik van kernenergie met zich meerderheid van de bevolking heeft al ge- de gevaren van kernenergie te aksepteren, te kunnen blijven koken, wassen, strijken. deze wetenschap in probeert de Stuurgroep en bewust te suggereren dat kunnen blijven noods op kernenergie, een gemeenschappe- van de bevolking zou zijn. groep stelt, dat als we het over kernener- het gaat over "koken, wassen, strijken etc.", bruk van energie in gezinnen, het dagelijks een grove en sluwe vervalsing van de feiten. Een kwart triciteit wordt in het huishouden gebruikt. De grootste slinders (industrie en overheid) blijven in de adverten- schot. Als we doen wat in deze advertentie staat, dus in de diskussie over energie weer afblijven van N grootste energieverbruikers en wordt het energieprobleem volking afgewenteld. Wij, de bevolking, zijn allang bezig te besparen terwijl het schrijnend duidelijk is dat de en de toplaag van de bevolking schaamteloos energie verslinden. Als "energie te belangrijk is om alleen aan over te laten " zoals de advertentie stelt, dan willen nen praten over alle energieverbruik, op de eerste plaats te nemen en te gebruiken in de kontekst van energiegebruik in het algemeen, in plaats van in de kontekst van de gevaren van kernenergie. Inderdaad we moeten nu kiezen, anders....

4) Uit de advertentie: "we moeten nu kiezen, anders kunnen straks U niet, uw kinderen niet en uw kleinkinderen niet....". Een bezorgde oproep van de Stuurgroep aan de bevolking om toch vooral de ernst van de situatie in te zien. Weer een duidelijke misleiding. Niet de Stuurgroep, maar de tegen- standers van kernenergie hebben konsekwent naar buiten gebracht hoe ernstig de gevolgen van kernenergie zijn, niet alleen voor onze generatie, maar voor alle volgende generaties, onze kinderen en onze kleinkinderen. Het is smerig om dit wezenlijk argument van de antikernenergiebeweging over te nemen en te gebruiken in de kontekst van energiegebruik in het algemeen, in plaats van in de kontekst van de gevaren van kernenergie. Inderdaad we moeten nu kiezen, anders....

- als we doorgaan met kernenergie, zullen wij, mensen, gekonfronteerd worden met ziekten, verminkingen en vergiftigingen. We zullen kinderen krijgen met leukemie, generaties mensen zullen steeds meer en steeds jonger doodgaan aan kanker. Massale vernietiging.
- We kunnen nu al geen vis meer eten door het radio-actieve afval en andere giftige stoffen die geloosd worden op de rivieren en gedumpt worden in zee. Als kernenergie voortgezet wordt zal dit zich steeds meer en steeds sneller voordoen, zodat alles wat de aarde aan voedsel opbrengt vergiftigd zal raken en ons zal vergiftigen. Massale vernietiging.

• Het radioactieve afval van de kerncentrales zal zich opstapelen. We zullen

nooit meer vrij kunnen ademen. We zullen weten dat we nu dat radio-actieve deeltje in kunnen ademen dat ons binnen 10 jaar kanker zal geven. Hele gebieden zullen radio-actief kunnen raken. Bovendien zal een deel van het afval voor nieuwe kernwapens worden gebruikt, alweer een extra bedreiging voor ons leven. Massale vernietiging. De keuze om met kernenergie te wassen, te koken en te strijken betekent door- gaan met al deze dingen ten koste van het leven en de leefwereld van jezelf, je kinderen en je kleinkinderen.

5) In de aankondigingsadvertentie stelt de Stuurgroep: "welke energiebronnen wilt u straks niet? Welke wel: steenkool, olie-, wind-, zonne- of kernenergie?" Allemaal in een rijtje, zelfs niet los van elkaar gespeld, maar met verbindingsstreepjes. Een psychologies taalgebruik dat misleidt en versluiert, wat voor keiharde verschillen de gevolgen van het gebruik van kernenergie en bijvoorbeeld wind- en zonne-energie hebben. Bovendien versluiert een zinsconstructie als deze - en is daarom ronduit misleidend - dat zonnen- en windenergie op geen enkele manier in dit ekonomies systeem als energiebron serieus erkend zijn, laat staan ontwikkeld.

Dat daarentegen kernenergie al uitgebreid toegepast wordt, financieel alle kansen krijgt met de volle steun en dekking van de overheid. De kerncentrales die nu draaien hebben ons laten zien dat :

- er afschuwelijke ongelukken gebeuren. Harrisburg heeft laten zien hoe dicht we ook in Nederland bij Hiroshima zijn.
- er geen oplossing is voor het kernafval, dat duizenden jaren radio-actief blijft, en dat generaties van mensen met z'n afschuwelijke gevolgen opzadelt.
- overheden steeds banger worden, geen greep meer hebben op de gevaarlijke stoffen die in kerncentrales gebruikt worden. Daarom komt er een steeds grotere bewaking en controle van iedere burger. Daarom mag informatie over wat er gebeurt in de centrales niet naar buiten worden gebracht. Wie dat doet wordt bedreigd en zelfs vermoord, zoals Karen Silkwood.

6) De Stuurgroep stelt in deze advertentie aan ons, de bevolking, de vraag: "en hoe gaat het met ons milieu?" Wij, de bevolking, weten van de enorme gifschandalen. Niet de overheid, maar de bevolking is al jarenlang bezig naar buiten te brengen hoe vergiftigd het milieu is - de grond waarop we wonen, de giflucht die we inademen, de terreinen waarop onze kinderen spelen, Lekkerkerk, Broek in Waterland, Kema-terrein Arnhem, ASW-terrein Nijmegen, Barendregt, etc. De overheid probeert ons stelselmatig daarin tegen te werken, te bedriegen door gegevens te verdraaien of te ontkennen, maar beschermt actief de veroorzakers van deze vernietigers van ons leefmilieu: de bedrijven. Aan de bevolking de open vraag stellen hoe het met ons milieu gaat is naief of sluw. Wij weten heel goed hoe het met ons milieu gaat. Beter dan de Stuurgroep zou willen. Dat is ook de reden waarom wij ervoor zullen vechten dat de chemische vergiftigingen die er nu zijn opgeruimd worden, en dat er geen radio-actieve vergiftigingen bij komen. "

Zo dat was het dan weer. Misschien ziet U nu ook in dat we alert moeten blijven. AFVAL kost vijftien piek voor acht nummers. Het geld overmaken op GIRO: 4298242 t.n.v. Stichting AFVAL

Postbus 1053
1000 BB Amsterdam

Een steunabbonnement (hebben ze hard nodig) voor twintig piek of meer.

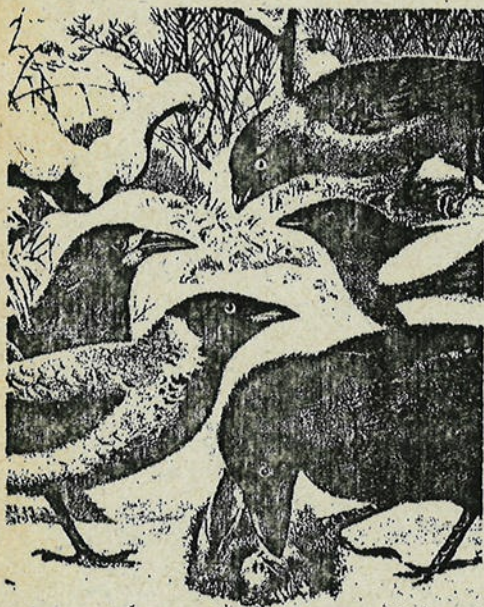

R. v. Duijnhoven

DE JACHT OP KRAAI-ACHTIGEN

Maandag 26 april werd ik opgebeld door een Groesbeker. Hij had gezien dat een jager de zaterdag ervoor door een eksternest geschoten, waarin een ekster zat te broeden. Hij vond een dergelijke manier van jagen onweidelijk (onsportief) en vroeg mij of de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek hier niets tegen kon doen.

De ekster is net als de andere kraai-achtigen: zwarte kraai, kauw en vlaamse gaai, een vogelvrije vogel. Er mag het hele jaar door op deze vogels gejaagd worden. De minder algemeen voorkomende bonte kraai en roek

Van achter naar voren:
de kauw, de ekster,
de roek, de bonte kraai
en de zwarte kraai.

fasant

zijn beschermd. Het jachtverbod op deze vogels kan door de minister opgeheven worden als hij dat nodig vindt. De vogelvrije kraaien zijn volgens de jagers schadelijk: eksters, vlaamse gaaien en zwarte kraaien halen vogelnesten uit; de zwarte kraai veroorzaakt daarnaast ook nog schade aan de landbouw. Omdat er in Nederland te weinig havikken zijn, die de kraai-achtigen bejagen, is hun aantal zo groot dat er ingegrepen moet worden, volgens de jagers. De jagers zijn de vervangers van de havikken en houden de stand van de kraaien op peil. Volgens een lid van de W.M.G., die ook jager is, is het schieten door een eksternest een manier om de eksters te bejagen. Een betere manier is om bij het nest te klimmen en de eieren te schudden, zodat de jongen erin doodgaan. De ekster blijft dan broeden en houdt hiermee pas na lange tijd mee op. Meestal wordt er dan ook niet meer aan een nieuw broedsel gegonnen. Maak je de eieren kapot dan gaat de ekster meteen als hij dat gezien heeft meteen aan een nieuw broedsel beginnen. Kun je niet bij het nest komen, dan is door het nest schieten de beste manier om de ekster en haar broedsel te doden. Je moet dan wel echt zeker weten dat er een ekster in het nest zit, want het komt ook nog wel eens voor dat een eekhoorn het nest gekraakt

heeft.

Zelf herinner ik me nog een verhaal van een jaar of tien geleden dat een schot door een eksternest toen in de Bruuk het leven kostte van een boomvalk.

De stichting kritisch faunabeheer vindt dat de jacht op de kraai-achtigen helemaal niet nodig is. De vlaamse gaai, ekster en kraai

roven wel eieren en jonge vogels, maar het is nog nooit aangetoond dat de stand van die vogels daardoor achteruit gegaan is. Het is volgens kritisch faunabeheer daarom ook onnodig de dieren te bejagen. Mocht vermindering van een soort nodig zijn, dan zijn er volgens hen ook andere methoden mogelijk om dit doel te bereiken, die vaak veel effectiever zijn.

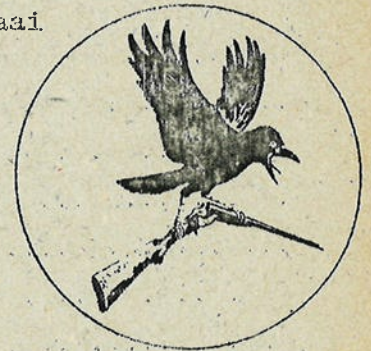
Een groot nadeel van de jacht met het geweer is dat naast verstoring die het met zich mee brengt er lood (hagel) in het milieu terecht komt. Dieren kunnen de loodkorrels opeten. Het lood lost in de maag door het maagzuur en de schurende werking van de maag op en kan zo tot loodvergiftiging leiden. Ook kan het lood zich gaan ophopen in roofvogels, wanneer dieren met veel lood door deze vogels bejaagd worden. Er worden regelmatig ganzen aangetroffen met hagelkorrels in hun maag.

Een ander groot nadeel van de jacht met een geweer is dat aangeschoten dieren vaak een langzame, pijnlijke dood sterven.

Het argument dat de jacht nodig is om voor de natuurbescherming gaat ook niet altijd op. Tedreem die een beetje op de hoogte is van het jachtgebeuren in Groesbeek weet dat er hier fasanten uitgezet worden voor de jacht. Dat heeft natuurlijk niets met natuurbescherming te maken. Overigens niet alle jagers houden zich bezig met een dergelijke manier van jagen. Zij zullen ook niet jagen op de onschadelijke en zeldzame vogelsoorten als het bokje, de watersnip, of de houtnip om maar enkele vogels te noemen, die voor een deel van het jaar vogelvrij zijn.

Persoonlijk heb ik een afkeer van de jacht, maar ik kan me voorstellen dat er mensen zijn, die het leuk vinden, net zoals ik het bespieden van vogels leuk vind.

Het schieten door een eksternest stuit mij evenals de man van het telefoon-tje ook tegen de borst; maar ja, zolang de ekster vogelvrij is, zal er niets tegen te doen zijn.

embleem Kritisch
Faunabeheer

Henny Brinkhof.

W.M.G. - PUZZEL

Weer een puzzel!

Ook deze keer kunt U een slagzin vinden. Vul op de puntjes woorden in; de omschrijvingen staan achter elk woord. De lettergrepen die in die woorden voorkomen staan ook, in alfabetische volgorde, onder de puzzel. De zin vindt U door de eerste en de vierde letter van de gevonden woorden verticaal te lezen.

..... uitkijkpost
..... allemaal
..... irriteren
..... drijfveer
..... plaats in de Betuwe
..... Israëliet
..... grote eend waarvan het dons gebruikt wordt
..... uitdoen (van kleren)
..... voldoening
..... uitdoen (van licht)
..... bladeren bij elkaar vegen
..... geluidsweerkaatsing
..... soort groot proefwerk
..... verjaardag
..... zus van je vader of moeder

De lettergrepen zijn:

a - cho - dag - de - der - do - drijf - e - een - eend - ei - elst -
er - ex - feest - ge - ge - gen - har - ie - jood - ken - ken - men -
noe - ren - ren - tan - te - to - trek - uit - veer - ven - wacht.

De oplossing kunt U sturen naar: Toine de Jong, Stekkenberg 26.

Het is deze keer een wat makkelijkere puzzel dan de vorige, dus we hopen veel inzendingen te krijgen.

De vorige puzzel is gewonnen door: Harm Reitsma. Hij krijgt een mooi natuur-kwartetspel thuis.

De oplossing van de vorige keer is: ook voor Groesbeek een station.

Tot over twee maanden en veel succes!

ELKE EVEN WEEK VAN DE MAAND :

'S WOENSDAGS AVONDS :

» VRAAGBAAK «

VAN HALF 8 TOT 9 UUR - ZEVENHEUVELENWEG 14 - GROESBEEK.

INFORMATIE OVER :

- * ALLELEI MILIEUVRAAGSTUKKEN.
- * WAT DOET DE WMG ?
- * HOE WORD IK AKTIEF LID ?

U bent van harte welkom, dus de 2^e en 4^e week van de maand,

's woensdags van half 8 tot 9 uur, in onze ruimte,

ZEVENHEUVELENWEG 14

